

Средно училище "Никола Йонков Вапцаров"
с. Венец, общ. Венец, обл. Шумен, ул. "Васил Левски" №2, тел., факс 20-40

ПРАВИЛНИК

ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА
ВЪЗПИТАНИЕ, ОБУЧЕНИЕ И ТРУД

Утвърдил:

/С. Кърджалиева/

Приет на заседание на Педагогическия съвет,
Протокол № 17/14.09.2026 година
и утвърден със Заповед № 19/15.09.2026 година

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Обучението в реалната класна стая и прякото взаимодействие с учителите и учениците са най-добрата и незаменима алтернатива. Присъствено стартиране и провеждане на образователния процес в дневна форма на обучение за всички ученици и във всички училища поставя предизвикателства на прага на учебната 2026 - 2027 година.

1. Доколкото е възможно да направим училището максимално безрискова среда, като съзнаваме, че няма абсолютно безопасна среда в условията на епидемии. Това предполага да се реализира набор от мерки за намаляване рисковете от предаване на инфекции, включително чрез създаването на нагласи за здравно и социално отговорно поведение на децата като част от възпитателната функция на образованието;
2. Да реагираме съгласно здравните правила при всеки един случай на заболял;
3. Да имаме готовност при указания от здравните власти да превключим на обучение в електронна среда от разстояние (в т.ч. за отделни паралелки, цялото училище или всички училища в общината, областта или държавата) и съобразно решенията на областните кризисни щабове за борба в извънредни ситуации.
4. Да осигурим условия за непрекъснатост на обучението за учениците от рисковите групи;
5. Да осигурим допълнително (компенсаторно) обучение и подкрепа за учениците, пропуснали учебни занятия поради здравословни причини, в т. ч. и заради карантиниране;
6. Да поддържаме положителен психоклимат на работа и учене и да редуцираме ситуациите на напрежение, стрес и дезинформация;

Правилникът определя основните изисквания, които трябва да осигуряват и се спазват при провеждане на възпитанието, обучението и трудовата дейност, за да се предотвратят евентуални трудови злополуки и заболявания на децата и учениците в процеса на обучение, учебната и производствената практика, при извънучилищни дейности, при организирано

придвижване на деца, ученици и друг персонал като пешеходци или пътници в транспортни средства и др.

Отговорност за изпълнението на правилника носят ръководството на СУ и съответните длъжностни лица:

- Забранява се изпълнението на заповеди, нареждания и други които противоречат на този правилник.
- За работните места на лицата с трудови договори, местата за обучение и трудова дейност на учениците, машините и съоръженията, кабинетите и работилниците, да се поставят на видно място инструкции за безопасна работа.

II. ПРАВА, ЗАДЪЛЖЕНИЯ И ОТГОВОРНОСТИ

НА ДЛЪЖНОСТНИТЕ ЛИЦА И УЧАЩИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ И СПАЗВАНЕ НА БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ВЪЗПИТАНИЕ, ОБУЧЕНИЕ И ТРУД

1. Конкретните задължения, отговорности и права за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд се вписват в длъжностните характеристики на лицата, които ръководят и изпълняват учебните и трудови процеси.
2. Задължения, отговорности и права на Директора на СУ с. Венец:
 - а) отговаря за цялостното изпълнение на изискванията на ПБТ/правилник по безопасност на труда/ в СУ/средно училище/;
 - б) организира запознаването на децата, учениците, педагогическия и непедагогическия персонал и родителите на първа родителска среща, която се провежда в двора на училището;
 - в) осигурява и упражнява контрол по прилагане и спазване на изискванията за провеждане на инструктажа и обученията по БХТ /безопасност, хигиена на труда/и ПО/противопожарна охрана/;
 - г) осигурява към длъжностните характеристики на служители от СУ да се вписват конкретните им задължения за осигуряване на безопасни условия на труд съобразени с работа в условия на епидемични ситуации ;

д) да проявява взискателност към всеки за спазване на правилата и изискванията за безопасна работа;

е) да следи и осигурява спазването на режима на работа и почивка;

ж) да не допуска оставяне на ученици в помещението без присъствие и наблюдение на учител;

3. Класни стаи и организация на учебния процес в условия на извънредна епидемична обстановка

Носенето на маска или шлем е задължително: - в общите закрити части на учебната сграда - преддверие, фойета, стълбища, коридори, санитарни възли, медицински кабинет, учителска стая, библиотека, бюфет и столова (освен при хранене) – за всички ученици, учители, в т.ч. от външните за институцията лица; - в класните стаи и другите учебни помещения (бази за учебно-практическо обучение, кабинети, физкултурен салон) – от учителите, които преподават на ученици от повече от една паралелка/клас/етап, в зависимост от прилагания в училището модел на дистанциране (между паралелки/класове/етапи). При учители, които преподават само в една паралелка носенето на защитна маска/шлем е по тяхно желание.

- ✓ Отказ от кабинетната система и определяне на отделни класни стаи за различните паралелки, при което учителите се местят, а не учениците.
- ✓ Ограничаване на използване на кабинети само при липса на други възможности за осъществяване на обучението по съответния учебен предмет – напр. ИКТ кабинет, лаборатории, работилници и физкултурен салон.
- ✓ Отделяне на паралелките от начален етап на отделен етаж /в отделно крило/.
- ✓ Провеждане на максимален брой часове на открито, когато метеорологичната обстановка позволява това.
- ✓ Ползване на материална база на съседна сграда (напр. читалище). Базата трябва да е подходяща и благоприятна като физическа среда и придвижването до и обучението в нея да не е свързано с допълнителни рискове за децата.
- ✓ Използване на един/а учебен чин/учебна маса от един ученик и разполагане на местата за сядане на учениците

шахматно, където е приложимо (при малочислени паралелки и по-големи класни стаи).

- ✓ Осигуряване на физическо разстояние между масата/катедрата/бюрото на учителя и първия ред маси/чинове на учениците, в т.ч. и чрез освобождаване на първия ред маси/чинове, с цел спазване на дистанция от поне 1,5 метра по време на обучение, където е приложимо, особено при работата на учителите с повече от една паралелка.
- ✓ Ограничаване на учениците в групите за целодневна организация на учебния ден в рамките на паралелката (когато броят на учениците в ГЦОУД и ресурсите на училищата позволяват това).

4. Коридори и стълбища

- ✓ Правила за регулиране на влизането и излизането в сградата на училището, без струпване на входа и при спазване на дистанция.

5. Междучасия. Тоалетни/санитарни помещения

- ✓ Във всички санитарни помещения и тоалетни в училищата е необходимо да се следи за изразходването и своевременното осигуряване на течен сапун или дезинфектанти, еднократни салфетки за подсушаване на ръцете, тоалетна хартия, както и регулярно изхвърляне на боклука.
- ✓ Различно начало на учебните занятия и на различен график за междучасията /при възможност/.
- ✓ Правила учениците да не се струпват (да се определи максимален брой ученици, които могат да влизат, в зависимост от капацитета).
- ✓ Свободен режим за ползване на тоалетните, подходящ при седмично разписание със слети часове.

✓

6. Входи

- ✓ По възможност да се отворят повече входи (за училищата с повече ученици), така че да не се допуска струпване. Условието е обаче да има лице за осигуряване на пропускателния режим на всеки вход.

- ✓ Разделяне на паралелките при ползване на различните входи, (където е приложимо).

7. Столова

- ✓ Хранене по график.
- ✓ Обособени зони за хранене за отделните паралелки.
- ✓ Правила да не се допускат опашки от близкостоящи ученици (когато са паралелки, които не си взаимодействат).
- ✓ Недопускане на споделяне на храни и напитки.

8. Училищен двор

- ✓ Максимално ограничаване на влизането на външни лица в сградата на училището чрез маркиране на зони за достъп на родители в двора и в близост до входа.
- ✓ Допускане на придружители на деца със СОП в училището при спазване на изискванията за физическа дистанция и дезинфекция.
- ✓ Разделяне на дворовете на зони за отделни паралелки.
- ✓ Провеждане на повече занятия навън.
- ✓ Провеждане на занятия извън училището, когато това е удобно, мястото е по-широко и по-безопасно и не е свързано с риск и много време за придвижване (напр. в помещения на читалището, което е наблизо).

Недопускане на външни лица в дворовете и през почивните дни.

9. Учителска стая в условия на извънредна епидемична обстановка

- ✓ Ограничаване на близката комуникация между учители и на престоя им в учителската стая.
- ✓ По-голяма част от комуникацията се осъществява в електронна среда (по телефон, електронна поща, платформи и др.), а при необходимост от пряка комуникация се спазват изискванията на физическа дистанция и носене на защитни маски или шлем.
- ✓ Комуникация с родителите се осъществява предимно с електронни средства, а индивидуалните срещи и консултации се провеждат по предварителна уговорка и при спазване на изискванията на МЗ.
- ✓ Провеждане на родителски срещи, събрания на Обществения съвет, общи събрания и педагогически съвети в електронна

среда, а при нужда от пряка комуникация в по-голямо помещение, което гарантира спазване на правилата на МЗ.

10. Физкултурен салон

- ✓ Използване на физкултурния салон само в месеците, когато не е възможно провеждане на часовете на открито и възможност за провеждане на часа и в други подходящи помещения в училището. При невъзможност, поради спецификата на сезона, във физкултурния салон се провеждат часовете само на един клас.

11. Библиотека

- ✓ Да не влизат повече от двама ученици и да са на отстояние един от друг.

✓

12. Закуски по Държавен фонд „Земеделие“

- ✓ Приемат се един път седмично.

13. Дезинфекция на повърхностите и проветряване.

- ✓ Необходимо е ежедневно двукратно (преди началото и след приключване на смяната) влажно почистване и дезинфекция на всички критични точки – подове в училища, бюра, чинове, маси, дръжки на врати, прозорци, ключове за осветление, парапети, уреди, екрани, тоалетни чинии, мивки, кранове и др., а при наличие на потвърден случай на вирусна или бактериална зараза хигиенните и дезинфекционните мероприятия трябва да се увеличат, като в зависимост от обектите варират от 4 пъти на ден до дезинфекция на всеки час.
- ✓ Учебните стаи се проветряват по време на всяко междучасие, като се обръща специално внимание на кабинетите, учителската стая, физкултурния салон, лабораториите, работилниците, в които повърхностите, мишките, клавиатурите и инструментите се дезинфекцират във всяко междучасие.

Задължения за осигуряване на безопасни условия на обучение и труд на учителите при обучението в специализирани кабинети за предметите, които не могат да бъдат провеждани на друго място :

а) в началото на срока учителят да проведе необходимия инструктаж по БХТ/безопасност, хигиена и труд/ и ППО/противопожарна охрана/ с учениците и да го регистрира в книгата за инструктаж. Особено внимание да обръща за поведението, което трябва да се спазва по време на работа в кабинета;

б) да запознава учениците с възможните последици в случай при неспазване на изискванията за безопасност или работа с неизправни уреди;

в) да обучава учениците на правилно и безопасно провеждане на практически занятия /опити/. Да дава ясни и недвусмислени указания и нареждания за безопасна работа в кабинета;

г) преди започване на занятие, свързано с опити, предварително да попълни всичко необходимо в работна тетрадка за инструктаж по БХТ/безопасност, хигиена и труд/ и ППО/противопожарна охрана/;

д) да провери състоянието и да подготви уредите, материалите, приборите и всичко друго, необходимо за безопасна работа. В самото начало на часа да направи необходимия инструктаж на учениците за правилно и безопасно провеждане на опитите;

е) по време на работа в кабинета да наблюдава и следи постоянно за действията на учениците и състоянието на ползваните уреди и материали;

ж) отговаря за безопасното протичане на лабораторните занятия;

з) длъжен е строго да спазва нормативните и допустимите количества материали и условията, при които могат да се съхраняват в кабинета;

и) да не допуска оставяне на ученици в кабинета без присъствие на учител.

Задължения за осигуряване на безопасни условия на обучение и труд на учителите по технологии и предприемачество:

а) да познава изискванията за безопасна работа и ползване на всички машини, съоръжения, инструменти и други, с които е обзаведено помещението за обучение по технологии и предприемачество;

б) осигурява подреждане на оборудването в помещението за обучение по начин, най-удобен и безопасен за работа с учениците;

в) в началото на учебната година да проведе по утвърдената програма необходимия инструктаж по БХТ и ППО с учениците, да го регистрира в книгата за инструктаж, като попълва точно и пълно всички графи;

г) да провежда ежедневен инструктаж преди всяко учебно занятие за безопасна работа. Да запознае учениците с възможните последици в случай при неспазване изискванията за това;

д) да включва и изключва машините, съоръженията от електрическата мрежа при съблюдаване на мерките за сигурност;

е) преди започване на учебната работа внимателно да е проверил състоянието на оборудването на инструментите, които ще се ползват от учениците;

ж) през време на работа да наблюдава и следи постоянно за действията на учениците и начина, по който ползват инструментите. При неспазване на изискванията да забранява работа;

з) да знае всеки момент местопребиваването на всеки ученик от групата и каква работа извършва;

и) да дава ясни и недвусмислени нареждания, които не противоречат на действащи нормативни документи по охрана на труда;

й) да не възлага на учениците несвойствени за тях задачи;

к) да не допуска оставяне на ученици в помещението за обучение по технологии и предприемачество без наблюдение на учител;

л) при злополука да вземе спешно необходимите мерки за оказване на медицинска помощ и да известява директора на училището.

Задължения на учителя по физическо възпитание и спорт за осигуряване безопасност на учениците:

а) да изисква, устройва и обзавежда салона и площадката за физкултура със здрави, изправни и сигурно поставени уреди, подвижни съоръжения за отскоци, масивна настилка на площадката и други;

б) да полага грижи за поддържане на уредите в изправно състояние;

в) ежедневно, преди започване на занятията по физкултура да извършва оглед и проверка за състоянието на всички уреди и съоръжения, които се използват;

г) да не допуска игра до уреди, които са физически износени. За увеличаване на триенето между ръцете или краката при игра на уреда да осигурява необходимото средство / магнезий /;

д) да поддържа ред и последователност при изпълнението на упражнението;

е) да оказва помощ при изпълнението на трудни и опасни елементи и да осигурява пазене в случай на несполучливи опити;

ж) при хвърляне на уреди да съблюдава да няма хора на мястото около падането;

з) да осигурява местата за физическо възпитание, които да отговарят на хигиенните изисквания за осветление, чистота на въздуха, температура, чистота на настилка, разположение на уредите и други;

и) в случай на злополука да вземе спешно необходимите мерки за оказване на медицинска помощ и да съобщава на директора на училището.

Задължения на учениците по време на часовете по технологии и предприемачество:

а) да изслушват внимателно инструктажа и всички форми на обучение по БХТ и ППО;

б) да се разписват в книгите за инструктажа на училището, с което удостоверяват, че им са известни правилата и изискванията за безопасност на труд и се задължават най-стриктно да ги спазват;

в) строго да спазват разпоредбите по БХТ и ППО и правилата за вътрешния ред и поведение в учебното заведение. Да поддържат ред и чистота и висока култура на работното си място;

г) преди започване на работа или дейност да огледат внимателно работното си място и при забелязване на неизправности веднага да уведомяват преподавателя или майстора;

д) по време на своята дейност да изпълняват с голямо внимание само определената работа;

е) преди да напуснат работните си места да предадат инструментите си почистени и в пълна изправност;

ж) на учениците **СТРОГО Е ЗАБРАНЕНО**:

❖ самоволно да извършват работа, която не им е възлагана, да напускат или сменят работното си място, да се пресягат през работните машини, да разговарят, като същевременно и работят

❖ да извършват поправка на ел. уреди, ел. инсталации, работни машини и други

❖ да разхвърлят безразборно изработените предмети около мястото на работа.

Задължения на учениците по време на лабораторни занятия:

а) да изслушват внимателно инструктажа от учителя за правилното и безопасно провеждане на практическото занятие и поведението, което трябва да се спазва;

б) по време на занятието да изпълняват и спазват с голямо внимание изискванията за безопасност и най-вече при действия, в които са ангажирани две и повече лица;

в) преди да напуснат кабинета да предадат на преподавателя всички ползвани материали и уреди и да почистят работните си места;

г) на учениците **СТРОГО Е ЗАБРАНЕНО**:

❖ самоволно да извършват дейност, която не е свързана с провежданото учебно занятие

❖ да извършват поправка на ел. уреди, ел. инсталации и други

❖ да разхвърлят безразборно предмети около мястото на работа.

Задължения на учениците по време на часовете по физическо възпитание и спорт:

а) да изслушват внимателно инструктажа от учителя за правилното и безопасно провеждане на учебния час;

б) по време на своята дейност да изпълняват с голямо внимание само възложените задачи;

в) по време на занятието да изпълняват и спазват с голямо внимание изискванията за безопасност и най-вече при дейности, в които са ангажирани две и повече лица;

г) да ползват физкултурните уреди и пособия само в присъствието на учителите по физическо възпитание и спорт;

д) да се поддържат ред, последователност при изпълнение на упражненията, които са свързани с повишена динамика, равновесие, статични напрежения и др. и крият опасност от сблъсквания, падания, разсейване на вниманието или уплаха;

ПРОТИВОПОЖАРНИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА МЕРОПРИЯТИЯ, ТЪРЖЕСТВА, ВЕЧЕРИ И ДРУГИ

1. По време на мероприятие при учениците трябва да присъства представител от ръководството на СУ.

2. При провеждане на мероприятие е **ЗАБРАНЕНО**:

а) да се гаси напълно светлината в помещението;

б) разполагане на маси, столове, елха и други предмети в помещението по начин, който ще затруднява бързото му напускане от присъстващите.

3. Украсяването на новогодишната елха или други подобни с електрически манипулации да се извършва само от правоспособен електротехник.

ОРГАНИЗИРАНО ПРИДВИЖВАНЕ НА ДЕЦА, УЧЕНИЦИ И ДРУГ ПЕРСОНАЛ КАТО ПЕШЕХОДЦИ ИЛИ ПЪТНИЦИ В ТРАНСПОРТНИ СРЕДСТВА

1. Пешеходците се движат по дясната страна на тротоарите, а ако няма такива – по банкетите.
2. Допуска се движение по пътното платно само в случай на организирани шествия, колони или процесии. Колоните не могат да бъдат повече от четири лица в редица и се движат в крайната част на дясното платно. За сигнализиране на останалите участници в движението първият и последният от лявата страна носят светлоотразителни жилетки.
3. Не се разрешава да се движат по платното колони, съставени от деца и ученици от основните училища. Те се движат задължително по тротоарите и то не повече от двама в редица. Когато се наложи такава колона да премине през пътя, ръководителят ѝ е длъжен при нужда да спре преминаването на ПТС (пътно транспортно средство) и едва след това да даде възможност на децата да преминат. Такива колони имат поне двама ръководители.
4. Преминаване през пътя не може да става на друго място, освен на пешеходна пътека.
5. Водачите на колоната да се движат от дясната страна на колоната.
6. Пешеходците, които желаят да се качат на превозните средства са длъжни да ги изчакат на определеното място - върху тротоара или на специални острови за чакане.
7. Забранено е пешеходците да излизат на пътното платно пред или зад спиращи или потеглящи превозни средства.

8. Качването и слизането да става през вратите, след като превозното средство е спряло и винаги откъм страната на тротоара.
9. Превозването на деца с товарни автомобили е забранено. Може да се извърши по изключение в случай на бедствия, като всяка група се придружава най-малко от двама възрастни.
10. Когато деца се превозват групово в автобуси, носенето на предпазни маски е **задължително**. На предната и задната част на автобуса се поставя надпис “**ДЕЦА**”.
11. На дезинфекция и почистване подлежат училищните автобуси преди и след всеки курс.

ЗАБЕЛЕЖКИ:

Учителите по химия и опазване на околната среда, физика и астрономия, биология и здравно образование, информационни технологии, физическо възпитание и спорт, технологии и предприемачество да разработят правила и изисквания за безопасна работа в учебните кабинети по: химия, биология, физика, компютърните кабинети, физкултурния салон и площадката. Същите да бъдат окачени на видни места и да бъдат достояние на учениците. Да се изготвят за съответните кабинети книги за инструктаж, в които да се отрази в началото на учебната година проведения инструктаж. с подпис на ученика.

ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА БЕЗОПАСНИ И ЗДРАВΟΣЛОВНИ УСЛОВИЯ НА ТРУД НА ЛИЦЕТО, ОТГОВАРЯЩО ЗА СТОЛА /ДОМАКИН НА СТОЛА /

1. Организира и провежда работата по работните места в кухнята и столовата в съответствие с изискванията на нормативните документи по БХТ/безопасност, хигиена и труд/ и ПО/противопожарна охрана/.
2. Организира и провежда периодичният инструктаж по БХТ и ППО с работниците в стола.

3. Осигурява необходимите писмени инструкции за безопасна работа с всеки вид характерна за дейността в стола машина, съоръжение и работно място да бъдат окачени за запознаване.
4. Изпълнява в срок заповедите на директора и предписанията на контролните органи за отстраняване на допуснатите нарушения.
5. Осигурява съобразно нормите и изискванията условия за санитарно-битово и хигиенно обслужване на работниците в кухнята.
6. Контролира правилното подреждане и съхраняване на продуктите и другите материали.
7. Осигурява ред и чистота на работните места и около тях в кухнята, столовата и другите помещения.
8. Изпълнява всички други задължения по БХТ и ППО и трудовите правоотношения, предвидени в нормативни документи за длъжността.

ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ТРУД НА ОГНЯРИТЕ В СУ

1. До самостоятелна работа огнярите се допускат след като преминат инструктаж и обучение по БХТ и ППО и положат изпит за проверка на знанията за правилна и безопасна работа.
2. Огнярът трябва основно да познава конструкцията на котела, техническата характеристика на котела, автоматиката, нафтовата и газовата горелка, котелната инсталация, отоплителната инсталация, горивното стопанство, електрозахранването и други. Да познава основно Наредба 29 /придобиване на квалификация огняр/ за устройството и безопасна експлоатация на парните и водогрейни котли.
3. Котелът и съоръженията към него трябва да бъдат механично и електрообезопасени.

4. Огнярите задължително да са снабдени и да ползват полагащите им се лични предпазни средства и специално работно облекло.
5. При пускане на котелната инсталация огнярът е длъжен: да се убеди в изправността на котела, котелната арматура, в изправността на водоскачващите помпи.
6. През време на работа огнярът е длъжен да спазва всички изисквания, свързани с експлоатацията на котела и парната инсталация.
7. Ежемесечно е длъжен да извършва съответната профилактика.
8. В началото на пролетно – летния сезон трябва да извърши основна профилактика на котелно-отоплителната инсталация.
9. При спиране на експлоатация на котлите за дълъг период от време, те трябва да бъдат консервирани.
10. Забранява се работата на котли с неизправни контролно-измервателни прибори и автоматика.
11. Задължително трябва да се води сменен дневник, в който отговорното лице да се разписва при приемане и предаване и да се отбелязва времето на напускането и спирането на агрегатите и всички забелязани нередности в работата на котлите и съоръженията.